RECEIVED Sept 17

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 209. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 11-го вересня 1941. No. 209. Jersey City, N. J., Thursday, September 11, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗАТОПЛЕНО ДРУГИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ КОЛО ІСЛЯНДІЇ

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту оголосив, що біля берегів Ісляндії затоплено другий корабель, що є американською власністю, що віз невоєнні припаси з Америки до Рейкявіку, столиці Ісляндії. Зґаданий корабель „Сесса", належав до данської лінії й був сконфіскований американським урядом перед кількома тижнями. Тепер його уживано, як много інших, для перевозу товарів з Америки до Ісляндії. Хоч „Сесса" плила під панамським прапором, проте корабель належить до американської держави, а його затоплення уважається державною шкодою. Це вже третій з черги напад на американські кораблі протягом останніх днів: передтим німецька підводна лодка торпедувала американський контрторпедовець „Ґрір" біля Ісляндії, а німецькі чи італійські літаки затопили американський корабель „Стіл Сіфарер" на Червоному морю. Можна сподіватися, що ці напади на американські кораблі спричинять наглий зворот в американській заграничній політиці.

НАЙ ДАЛІ АТАКУЄ АМЕРИКАНСЬКУ ФІЛЬМОВУ ПРОМИСЛОВІСТЬ

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Джералд Най, відомий ізоляціоніст з Норт Дакоти, виступив перед сенатською комісією з обвинуваченням американської фільмової продукції, якій він закидує намагання втягнути Америку до війни при помочі фільмової пропаґанди. Він твердив, що ціла т. зв. „голівудська заграннична політика" диктується чужими, неамериканськими інтересами, а це тому, що більшість фільмових продуцентів, є чужинецького походження, казав він, та що їх фільми є надихані ненавистю та ідеями, які є американцям чужі. Най твердив, що про-інтервенційна фільмова продукція є найбільшою „пятою колюмною" в Америці, яка загрожує американським інтересам. Вендел Вилкі, як представник фільмових підприємств, обороняв американські фільми та збивав закиди Ная.

МОРҐЕНТАВ КАЖЕ, ЩО ВЖЕ Є ІНФЛЯЦІЯ

БОСТОН (Масс.). Виголошуючи промову перед бостонським Клюбом Реклями, Генри Морґентав, секретар скарбу, заявив, що інфляція фактично вже впроваджена, однак уряд відповідними заходами старається задержати рівновагу цін. Він твердив, що коли фармери будуть випродувати свої запаси, то це перешкодить наглим звишкам цін, отже, інфляція не матиме таких застрашаючих наслідків, які вона звичайно має.

НЕМА СТРАХУ, ЩО БРАКНЕ БЕНЗИНИ

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Ф. Малоней, демократ з Конектикет та член комітету, що розслідкує зарядження Ікеса про обмеження продажі бензини, заявив, що нема страху, що забракне бензини. Тому теж СПАБ („Суплай Прайорити енд Алокейшенс Борд") відмовився дати свою згоду на будування нафтової рури на східньому побережжі Америки, як цього домагався Ікес та цілий штаб його нафтових дорадників.

РАДІО ФБІ ОБДУРИЛО НІМЕЦЬКИХ АҐЕНТІВ

БРУКЛИН (Н. Й.). — На процесі проти німецьких шпигунів вийшло на яв, що спеціяльні аґенти ФБІ при помочі радіостаций в Лонґ Айленд довгі місяці обдурювали німецьку розвідку в Гамбурґу (Німеччина) видуманими „інформаціями" про американські військові тайни. Обширні зізнання про німецькі шпигунські намагання в Америці зложив на суді В. Себольд, натуралізований американський горожанин німецького походження, на якому Ґештапо, підчас його побуту в Німеччині минулого року вимусило, щоб він займався розвідкою в користь Німеччини.

КАНАДА ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО РІЧНИЦІ ВИПОВІДЖЕННЯ ВІЙНИ

ОТТАВА (Канада). — Канадійський уряд та ціла нація приготовляється до обходів другої річниці виповідження Канадою війни Німеччині. Це припадає на день 10. вересня. По цілій домінії будуть влаштовувати обходи, відчити і т. п., на яких читатимуть поновлене приречення дальшої допомоги Великій Британії, щоб перемогти її найбільшого ворога.

ПОЛЬСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ПРО ДОПОМОГУ ПОЛЯКАМ В СССР

НЮ ЙОРК. — С. Стракач, представник Польського Червоного Хреста на Америку, заявив, що в СССР є біля одного міліона поляків, котрі знаходяться на краю голодової смерти. Є це поляки, яких вивезли большевики по окупації східних земель б. польської держави. До вибуху німецько-большевицької війни, большевики не допускали жадної помочі, а щойно тепер, по заключенні польсько-большевицької угоди, надіються поляки, що зможуть принести будьяку поміч своїм співземлякам, вивезеним в Сибір і Туркестан.

БРАЗИЛІЯ ЗАМИКАЄ НІМЕЦЬКІ ШКОЛИ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Бразилійська офіційна пресова аґенція подає, що уряд замкнув три німецькі школи в стейті Санта Катеріна, тому, що управи зґаданих шкіл нарушили закон про націоналізацію виховання. Ці школи, положені в стейті, який є майже виключно замешканий самими німцями, не повинувалися законові з 31. березня 1938. р., який наказує, що по всіх школах Бразилії мають вчити тільки по портуґальськи.

НА ШЛЯХУ ДО ЗГОДИ МІЖ АМЕРИКОЮ Й ЯПОНІЄЮ

В офіційних вашинґтонських колах панує переконання, що між Злученими Державами й Японією доходить до згоди щодо загальних проблем, які дотикають інтереси зґаданих держав. Тайні переговори, ведені рівночасно у Вашинґтоні й Токіо, скоро увінчаються конкретним успіхом, твердять добре поінформовані кола. У Вашинґтоні привязують велику вагу до заповідженої промови японського премієра, князя Коное, яку він має виголосити по нарадах цісарської ради в Токіо. Хоч американські офіційні чинники виявляють певний оптимізм щодо Японії, проте вони сподіються, що Японія не виречеться свого співробітництва з Німеччиною та Італією, як цього хотілоб у Вашинґтоні. Однак Японія може проголосити т. зв. „незалежну" політику в Азії, що також означалоб, що Японія потроха відсувається від своїх партнерів в Европі.

Американці не скривають думки, що якщоб Японія вицофалася з Китаю та виреклася дальших підбоїв в Азії, Америка моглаб улекшити їй доступ до сирівців, так потрібних для Японії. Америка рівнож має натискати на Японію, щоб вона не виступила війною проти Росії й тим не допомогла німцям скоро закінчити війну на східному фронті. Якщоб прийшло до згоди між Америкою й Японією, то є сподівання, що теж Китай і Голяндська Східна Індія прийшлиб до подібного порозуміння з урядом мікада.

НІМЦІ МОЖУТЬ ЗАХОПИТИ ДАКАР ДЛЯ БОРОТЬБИ НА АТЛЯНТИКУ — КАЖЕ ФРАНЦУЗ

Заява британського премієра Винстона Чорчила, що Гітлер буде змушений повести морську війну на Атлянтику проти американської допомоги, знайшла підтримку у відомого французького журналиста Пертінакса, який твердить, що для тої цілі німці приготовлять Дакар, французько-африканську пристань, як випадову базу для боротьби на Атлянтику. Після його інформацій, від довшого часу в Дакарі йдуть гарячкові приготування. Громадження великих запасів бензини та поживи, пише Пертінакс, не можна пояснити жадними „оборонними" мотивами, як це намагається робити уряд у Віші.

НІМЕЦЬКИЙ АМБАСАДОР В АРҐЕНТИНІ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ СЛІДЧОГО ДОХОДЖЕННЯ

З Буенос Айрес, столиці Арґентини, доносять, що німецький амбасадор Едмунд фон Терман, зложив формальний протест в міністерстві заграничних справ проти тої „очернюючої кампанії проти німецьких диплъоматів", яку веде спеціяльний конґресовий комітет. Амбасадор сказав, що таке поведення з чужими диплъоматами, якого зазнають німці в Арґентині, є „без прецеденту в історії диплъоматії".

СОВЄТИ ВІДБИЛИ 50 СІЛ І 250 КВАДРАТОВИХ МИЛЬ

Советські війська посунули взад на 15 миль німецькі боєві лінії. Вони натискають з околиць Єльні в напрямку Смоленська, що лежить на 50 миль від Єльні. Советські звідомлення говорять, що в тій завзятій битві німці понесли великі втрати. Завзяті бої ведуться також на цілім фронті.

ЩІЛЬНЕ ОКРУЖЕННЯ ЛЕНІНҐРАДУ

Німецькі звідомлення говорять, що, замкнувши щільно довкола Ленінґрад, німецькі війська приступили тепер до здобуття цього міста. В ньому є чотири міліони цивільного населення, а міліон війська. Коли те військо і цивільне населення захочуть ставити опір, то німці зроблять з ними це, що зробили з Ротердамом, або Варшавою, погрожує німецька команда. Тепер німецькі війська з далеконосних гармат вже обстрілюють Ленінґрад і Кронштад. Після здобуття Ленінґраду, що не забере довго, німецькі війська зроблять генеральний наступ на Москву, кажуть німецькі урядові кола.

БРИТІЙСЬКА АРМІЯ В ЄГИПТІ

Як подають кореспонденти з Єгипту, британці там зібрали велику армію, яка усуває всяку небезпеку з боку держав „осі", звернену в сторону Суезського каналу. Та армія є знаменито узброєна і є значно більша від тої, яка була виконала офензиву на італійську Лібію. Також британці згромадили 750,000 війська на Близькому сході.

ЗА ВУЗКА БУЛА ДОРОГА?—Здається, що не було їм місця в повітрі, коли Лусіл Бравн з Ел Дорадо, молода летунка, і Елвуд Робертсон з Прескоту пробували осідати рівночасно на летничім майдані в Конвею, Арканзас. Ось що вийшло з того, що обоє пробували осісти на тому самому місці. На щастя, летуни вийшли з пригодиціло.

ЧОРЧИЛ ПЕРЕСТЕРІГАЄ АМЕРИКУ ПЕРЕД МОЖЛИВІСТЮ НІМЕЦЬКОГО НАПАДУ

ЛОНДОН. — В часі дебат в англійськім парляменті премієр Чорчил на адресу Америки висловив перестрогу, що після всякої правдоподібности Гітлер вскорోті зачне без розбору атакувати американські торговельні і боєві кораблі, довозячі Англії поміч, або патролюючі Атлянтійський океан. Чорчил заявив, що справді німці плянували наперед розправитись з Англією і Советами, а щойно тоді взятись до Америки, але, беручи під увагу факт, що війна з Советами затягається, а поміч для Англії приплиає з Америки в усе більшій скількости, Гітлер рішив вже тепер щось в тій справі зробити. Заатакування американського боєвого корабля „Ґріра" з боку німецької субмарини було пробним бальоном, як на це зареаґує Америка. Далі Чорчил говорив, що американське патролювання, безперечно, є дуже помічне для Англії, але всетаки він бажав би, щоб та американська поміч була ще більша.

КРИТИКА ІНШИХ ПОСЛІВ.

ЛОНДОН. Два англійські посли з консервативної партії, Стравс і Петерик, критикували „вісім точок" уложених на морі Чорчилем і Рузвелтом. Вони говорили, що ті загальникові точки є більше американського характеру, ніж англійського. З тими загальниковими заявами, казали вони, треба бути дуже обережним. Зокрема треба бути обережним з заявами Америки, яка в минулій війні поповнювала основні помилки відносно замирення европейського континенту і так виглядає, що цей раз вона готова ті самі помилки повторити. По вигрі війни, говорили ті посли, Британія не повинна занадто спішити з замиренням.

СТАЛІН КАЖЕ, ЩО ПОЛОЖЕННЯ ПОВАЖНЕ.

ЛОНДОН. — В лондонських політичних колах говорять, що Сталін в своїй останній розмові з британським амбасадором в Москві, сером Стафордом Крипсом, заявив, що положення в Советах грізне. Він домагався від Британії і Америки поспішної помочи. Він також мав заявити, що не звертаючи уваги на це грізне положення, він не задумує заключувати з німцями окремого миру. Ця відомість викликала в Лондоні глибоке враження.

НІМЦІ ПОГРОЖУЮТЬ РЕПРЕСІЯМИ НА МОРІ.

БЕРЛІН. — Німецькі урядові кола говорять, що всі ті кораблі, що діляють на полосах загрожених війною, мусять сподіватися, що будуть атаковані. Полоса Суезького каналу належить до воєнних полос, без огляду на заяву Рузвелта, кажуть німецькі кола. Тому в тій полосі затоплено американського корабля „Сіфарер". Його затопили німецькі, або італійські літаки, кажуть німці. Про корабель „Сеса", затоплений недавно на Атлянтику, німці покищо не згадують нічого.

ТЕЙЛОР ПРИХАВ ДО РИМУ.

РИМ. — Літаком з Барцельони приїхав до Риму особистий представник президента Рузвелта, до апостольської столиці, Майрон Тейлор. Вже другого дня по приїзді він мав призначене побачення з Папою Римським. В політичних колах говорять, що він привіз спеціяльний лист до Папи від президента. Також кажуть, що він має з Папою обговорити справу відношення католицької церкви до помочи Советам. Католицька церква, як відомо, крайно вороже відноситься до такої помочи.

ІТАЛІЙЦІ ПОДРАЗНЕНІ.

РИМ. — Італійська преса зраджує велике поденервування з причини плянованої президентом Рузвелтом на цей четвер промови. Вони побоюються, що в тій промові президент Рузвелт ще більше заанґажує Америку в війну по боці Британії, ніж в своїй минулій промові, висказаній в День Праці. Тому італійські газети вже тепер починають за це атакувати президента і називати його обидливими словами.

В ЯПОНІЇ СЛІДНЕ УСПОКОЄННЯ.

ТОКІО. — Японська преса злагіднила дещо свій тон супроти Америки. Урядові чинники говорять, що вже в найближчих днях у відносинах між Японією і Америкою зайдуть дуже важні зміни. Якого роду мають бути ці зміни, преса не говорить. Та факт, що тон злагіднений, вказує, що ті відносини основно поправляться. Японська преса вже перестала багато говорити про довіз воєнних матеріялів до Владивостоку, та трактує це як справу малої ваги. Між міністром заграничних справ Тойоде і американським амбасадором в Токіо, Ґруом, відбулись вже 12-ий раз довші переговори.

ІРАН ГОДИТЬСЯ ВПОВНІ НА УСЛІВЯ.

ТЕГЕРАН. — Іранський уряд згодився вповні на ті условини, які йому поставили британські і советські представники. На основі тих условин іранський уряд має викинути зо своїх границь диплъоматичних представників держав „осі", а також має викинути, або інтернувати їхніх громадян, перебуваючих в Ірані. Також війська зґаданих держав на довший час окупують важні стратеґічні точки Ірану.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Thereе months	$2.50

НАЦІЯ З ПРЕЗИДЕНТОМ

Сталася в життю президента Рузвелта сумна подія, якої не оминути ніякій смертній людині. Президент втратив матір. Втратив її так, як тратить маму кожний інший громадянин. Вона померла. І то померла природньою смертю, від старости, маючи 86 років. Значить, що нема у цій події нічого незвичайного. А що мати президента не є офіційно ніякою урядовою фігурою, то й роля нації у цій події не є звязана ніякою урядовою формальністю чи повинністю. Це, так би сказати, приватна справа президента і його родини. І як видно з поступовання президента Рузвелта, так виглядає, що він сам хоче, щоб так було, та щоб він був у тій хвилині звичайним громадянином і сином, що серед болю відпроваджає свою любу маму на вічний супочинок. Та ми свідками, що так просто ця справа не виглядає, бо смуток президента поділяє не тільки вся Америка, але й широкий світ.

Тепер питання, чи це тільки тому, що померла мати президента величезної світової потуги, яка відграє в теперішньому моменті величезну вагу, чи може теж і з інших причин? Отже нема сумніву, що заважує тут і те, що померла мати великого президента великої держави. Але є ще щось дуже важне, що перехиляє вагу на сторону Покійної Сари Делано Рузвелтової, матери президента Рузвелта. А це є особистість Покійної. Навіть ті часописи, що в кожному числі гостро критикують президента Рузвелта за його різні політичні потягнення, написали, що отсе померла „типічна американська жінка", що виховала в незвичайних обставинах знаменитого американця, теперішнього президента, що був її одинаком. Що ті обставини були дійсно незвичайні, то можна пізнати по тім, що Покійна була вийшла заміж за чоловіка, що був 26 літ старший від неї й відносно скоро помер, залишаючи одиноку дитину на її власне виховання. А кожний знає, як це тяжко виховати одинака, особливо, коли живеться в достатках, та коли мати концентрує на дитині всю свою увагу, бо не хоче забути свого мужа і виходити вдруге заміж, хоч сливе молодістю, красою і багатством. Ось це є ті речі, які треба мати на увазі, щоб зрозуміти, чому Покійну матір президента називали всюди „великою панею", чому її так високо шановано, та чому британська королева-мати Марія зробила спеціяльний виїмок, коли їй уділяла спеціяльної авдиєнції. Не багатства і впливи тут заважили, а в першу чергу гарні прикмети Покійної, себто ті звичайні чесноти, що ними може жити кожна людина, якщо тільки має силу їх придержуватись. Ось ті свої чесноти, як загально підкреслюють, намагалась Покійна переляти теж і на свого сина, теперішнього президента, а потім теж і на численних своїх внуків і правнуків. І це є те, що найбільше хапає за серце американську суспільність, яка нині відчуває біль президента дійсно по людськи, бо по щирости.

Німецькі Цілі на Сході Европи

Ми вже нераз зазначували, що з того, як німці поступають з підбитими народами, видно, що вони не мають ніяких „визвольних плянів". Те саме відноситься і до українського народу. Гітлер думає виключно про свій нарід, про свою Німеччину, якій він, на свій лад, хоче забезпечити добробут, політичне панування і довге життя. Чи він це осягне, чи доведе Німеччину до руїни, це вже інша річ. Та на всякий випадок ясним і незаперечним залишається факт, що він немає на увазі добра інших народів, а тільки дбає про свій власний нарід. Як теж ясне й те, що для добра своєї Німеччини він посвятить добро і життя кожного іншого народу.

Ці свої цілі супроти інших народів, зокрема супроти тих, що лежать на сході Европи, він висказав зовсім виразно в своїй програмовій книжці „Майн Кампф". Та опісля, як Гітлер прийшов до влади, то ті слова, висказані так недипльоматично, завдавали йому повно клопотів, бо лякали інші народи. Тоді німецька пропаганда почала виясновати ці вислови на інший лад. Вона говорила, що Гітлер писав ту книжку в часі, коли щойно творив свій рух і був тоді свойого роду агітатором. Кожний агітатор представляє свої думки в переборщеній, яскравій формі, щоб захопити маси. Тому, хоч Гітлер і писав ті загрозливі для народів слова, він вдійсности не думав їх зробити і не думає тепер, коли прийшов до влади. Німецька пропаганда почала навіть змінювати текст „Майн Кампфу" та викреслювати ці провокативні вислови. Ось тому теперішне видання „Майн Кампфу" багато відмінне від оригінального.

Наскільки Гітлер і його політика дійсно змінилась, можна судити по тім, що роблять націсти нині. Ми не говоримо про те, що робиться в окупованих ними краях. Бо в часі війни брутальність панує всюди. Брутальністю грішать всі народи. Тому, наприклад годі повірити, щоб німецькі війська поводились в окупованих ними краях гірше від совєтських на західньо-українських землях.

Отже маємо на увазі не воєнні страхіття, тільки плянову, закреслену на довгий час політику німців. Чи має вона на увазі не лиш добро німецького народу, але й добро інших народів, чи може вона виключно і безоглядно себелюбна, себто така, яка не числиться з настроями інших народів, бо плянує ті настрої безоглядно здушувати своєю збройною силою?

На цей запит дає нам відповідь партійна націстична газета „Дас Шварце Кор" з 27-го серпня ц. р. у статті під заг. „Чи ми зме розчислювали?".

В тій статті говориться, що німецькі політичні і мілітарні чинники, які рішили піти проти Совєтів війною, знали добре, що роблять. Вони дуже добре знали силу і узброєння Совєтів, а також інші перешкоди. Це ті німці, котрі колись не доцінювали совєтської сили і вперто твердили, що Совєти можна розбити за три тижні, тепер підсувають сумнів, чи німецький провід часом таки не помилився відносно совєтської кампанії. Так пише „Дас Шварце Кор" і каже, що німецький провід тоді остерігав тих оптимістів, що Совєти мають величезний резервуар людей, що в них дуже погані шляхи, та що Совєти мають дуже багато воєнних машин. Але оптимісти тоді відповідали на те так, що за три тижні мусить вибухнути в Совєтах революція і все обернеться в руїни.

Тут приступає „Дас Шварце Кор" до властивого аргументу і каже, що на ніяку революцію націсти не числили, бо ніяка революція не могла бути в плянах німців. Бо колиб така революція вибухнула, то вона все в середині зруйнувалаб і їм не булоб тоді змоги вести їхню революцію. Дослівно там говориться: „Внутрішня революція в Росії булаб недоцільна, бо тоді настало скоро таке, що не булоб що революціонізувати. Це не лежить в динаміці національ-соціялізму дозволити іншим витягати для нього його каштани з вогню. Націонал-соціялізм є сам революцією і ніяка інша революція не може існувати побіч нього".

Іншими словами німцям не залежить навіть на тих внутрішних революційних силах, які існують в лоні чужих народів. Низадоволення, гнів, почуття кривди, бажання скинути з себе гнітуче ярмо якогось режиму — це все німців не обходить. Вони, зрозуміло, ті почування можуть на короткий час використати для своїх цілей, але при будуванню сталого ладу на світі, вони їх не беруть під увагу. Вони хочуть усе вирішити — своєю власною силою.

Націонал-соціялізм, себто націзм, це одинока революція, яку вони признають. Всі інші революції мусять бути підчинені цій основній німецькій революції.

Тепер стає ясно, чому німці, ідучи походом на схід, були такі обережні з тими „іншими" революціями. Чому вони перед світом голосили, що „йдуть хрестоносним походом проти большевиків, щоб спасати західню цивілізацію" і чому в імені цього спасіння закликали всі народи, щоб до них прилучались. Але в тих закликах ні словечком не згадували вони про увільнення інших народів з совєтського ярма і не обіцювали їм самостійности. Коли ж деякі народи, як литовці чи українці (у Львові) „поспішились" і проголосили відновлення своїх держав, то німці такі акти безоглядно здавили. Як бачимо, вони не хотіли розбуджувати тих внутрішніх чужих сил з двох причин: щоб не викликувати внутрі Совєтів революції, яка все знищилаб і не залишилаб нічого німцям, як теж не хотіли розбуджувати державницьких апетитів поневолених Совєтами народів, щоб опісля ті апетити не завдавали самим німцям клопоту.

Оборонці німецької політики можуть заважити: „Ну, щож, німці за свої цілі борються, кладуть велику жертву крови, а хтось бажав би за їхніми плечима будувати собі держави". Можливо, що цей аргумент, сказаний німцем, має якусь рацію. Та більшу рацію мають ті народи, які виводять свої власні аргументи і заявляють, що ніяких окупантів на своїх землях вони не хочуть і будуть боротись проти німецьких окупантів, як боролись проти інших, поки не звільнять своїх земель і самі не стануть на них повними господарами.

Не Зважаючи На Упередження, Останугь Далі Вірними

Канадійсько-український часопис „Канадійський Фармер" (з 27. серпня б. р.) помістив важну статтю п. н. „В Канаді існує упередження до українців". Написана вона з того приводу, що в канадійській пресі набрала великого розголосу справа учительки п-нни М. Козак, яку шкільний комітет в Гемптон, Онтеріо, наняв учити в школі, а девятьдесять відсотків податковців тої шкільної округи підписали петицію, щоб її усунути з учительської посади тому, що вона має „чужинецьке" імя, та що її батьки належать до „чужинецької" н а ц і о н а л ь н о с т и. Про це, як знаємо, було вже також і в „Свободі", де зазначено, як це підкреслює „К. Ф.", що панна Козак є українкою, яку признано незвичайно спосібною учителькою, та якої брат служить в канадійській армії за морем. Отже одинокою її „провиною" є те, що вона — не англьо-саксонка. Ще додамо, що панна Козак зараз знайшла іншу учительську посаду, а канадійська преса дуже гостро напятнувала тих, що причинились до її усунення з учительської посади в Гемптон. Знову „Глоб енд Мейл" запевнив українців, що як довго вони є льояльними, так довго ніхто не буде ставитись до них з упередженням.

Навязуючи до згаданого запевнення, „Канадійський Фармер" пише ось що:

„Українці з приємністю приймають це запевнення. Рівночасно вони запевняють „Глоб енд Мейл" і всіх інших, які до певної міри підозрівають, що канадійські українці склонні схилитися в бік Німеччини, що вони наскрізь щиро відносяться до канадійських воєнних зусиль. Їх висказують не лише словом, але і ділом, і готові віддати навіть своє життя в обороні їх канадійської вітчини.

„Про це канадійський уряд переконаний. Від нього тутешні українці можуть сподіватися вирозуміння і справедливости. Але чи можуть вони цього сподіватися від англьо-саксонського загалу, який, помимо їх заяв льояльности, все відноситься до них до певної міри ворожо?

„Маємо докази, що в Канаді упередження до українців існує, особливо на Сході. Є це незаперечний факт. Те, що сталося в Гемптон, Онт., не є виїмком. Подібне стається всюди в Канаді. Знаємо, що на початку цеї війни деякі роботодавці не принимали до праці українців лише тому, що вони „чужинецького" походження. Коли ж ті виявляли свої горожанські цертифікати, їх прямо висмівали, кажучи, що їх горожанство нічого тепер не варта. І це малаб бути свобода, рівноправність, якими Канада славиться!

„Все те однак не зміняє становища українців супроти Канади і Британської Імперії. Канадійські українці стоять плече в плече з іншими народностями в боротьбі з гітлеризмом. Ні цеї постанови ніхто нас не порушить. Подія в Гемптон лише дивує нас, що є між англьо-саксонським елементом в Канаді ще групки, які, замість помогти зміцнити канадійську єдність в цій критичній хвилі, своїм шовінізмом підмулюють її і тим самим обезсилюють всецілу канадійську поміч воюючій Британії.

„З нашої сторони ми робимо все можливе, щоби цю поміч посилити. Посилимо її ще більше, до крайности. Одного тільки бажаємо від наших англьо-саксонських сусідів, а це дати нам нагоду це доказати. Відносячись до нас з безпідставним підозрінням, вони нічого доброго Канаді не зроблять".

СМЕРТЬ МАТЕРІ ПРЕЗИДЕНТА. — Пані Сара Делано Рузвелтова зо своїм сином, президентом Злучених Держав, у Гайд Парку, Ню Йорк. Смерть пані Рузвелтової наступила 13 днів перед її 87. річницею.

Д. ІВ. ГРУШКА.

ДВІЧІ ОХРЕЩЕНА

Повість з часів кріпацтва.

(6)

Так розмовляли ті Галоччині подруги, яких вона часто захищала своїми плечима і за яких не побоявшись каторги убила того, кого їх батьки та матері жахалися як змия.

Не те думала стара економка. Вона проходила біля дверий тихенько, бо знала, що Галочка у чести у князя і що Галоччине слово більше значить, ніж її. Довго так вона ходила зазираючи у щілину, далі попробувала двері, вони відчинилися; вона глянула у комнату і замерла. Галочки у хаті не було; збіжа все порозкидане, відчинена скринька стояла порожньою.

— Щож воно значить? — думала економка. — Щож тепер сказати князеві? — І не знаючи, що діяти, вона мовчки стояла на порозі.

— Що це ви, Жозефіно, і досі не присилаєте чай? — спитала княгиня показуючися з другої комнати. — Де Галочка? Нехай подає чай!

— Ваше сиятельство! — ледви вимовляючи відповіла економка. — Галочки нема, псякрев недовольна княжескими милостями мабуть утікла!

— Куди втікла? — здивувавшися спитала княгиня.

— Не можу знати! — відповіла економка трясучися як у лихорадці.

— А кому слід знати? — знов закричала княгиня. — Кому слід доглядати за дівчатами? Ви з неї взяли скуп, тай кажете, що утікла! А на кошницю дороги не знаєте? — кричала вона йдучи до князенкового кабінета.

Гості почувши сполох повиходили.

— Що таке трапилось, княгине? — спитав зробивши викрутаса жевжик.

— Новість! Горнишна утікла!

— Так треба сказати Жоржеві, — промовив жевжик. І всі пустилися до князенка.

— Жорж! — постукавши у двері гукнула княгиня. Жорж мовчав. — Жорж! — гукнула вона дужче. Його не чути. Вона почала гатити кулаками у двері — не чути. Далі всі гуртом налягли на двері, вони не видержали і розчинилися навстіж. Гості переступили поріг і остовпіли. Кабінет увесь чисто залитий був запеклою кровю, а сам князенко з ножем у грудях лежав серед кабінета холодний. Не ждавши такої страховини всі на мить остовпіли.

— Мерщій за становим! — трохи згодом гукнула княгиня. Іу будинку все заполошилося. — Прикажчика сюди! Доїжджаючих! — репетувала вона задихаючись. — Цю мить верхових і хоч на дні моря, а найдіть Галочку! Не то, з вас буду шкуру драти!

— Панове! — перцював жевжик. — А ми чого стоїмо? І ми давайте їхати шукати! І миттю поосідлували коний і пустилися шукати по всіх шляхах. Жевжик же поїхав з прикажчиком навпростець.

Довго вони їздили по кучугурах відшукуючи сліду, а хуртовина так крутила, що очима не можна було глянути. І їх заішені коні починали приставати.

— А що ти думаєш? — загомонів жевжик. — Не повернутиб нам лісом до Дніпра? Може де натрапимо на хату, та дамо коням відсапнути!

— Воля ваша! — відповів прикажчик. — Тут недалеко єсть хата нашого лісничого! Галоччин батько був з ним у кумівстві, то може вона у його хурту пересидже?

— Ну-ну, веди перед! — І прикажчик виїхавши наперед поїхав просліджом до хати.

— Хто там? — гукнув лісничий з сіней, зачувши, що до них кинулися собаки.

— Це я! — озвався прикажчик. — Постав коний, та дай їм їсти!

Лісничий кинувся до коний, а жевжик з прикажчиком пішли грітися у хату. Хата була світла і простора і вони пороздягавшись попрохали лісничину спекти їм яєшню. Доки лісничиха поралась біля печі, у хату вернувся лісничий.

— Ну, що, Никифоре? — спитався прикажчик. — У тебе все тут благополучно?

— Благодарить Бога, як бачите! — відповів той.

— А в обїзді давно був?

— Почало свитати, як вернувся!

— А з двора до тебе ніхто не приходив?

— Ні, не було нікого!

— А як обїздив, то нікого не зустрічав? — вмішавшись спитав жевжик.

— Ту половину, що на горі, я зїздив ще рано, а як спуститься на низ, почало свитати, то бачив, що йшла жінка, чи дівка — вже того не знаю!

— А куди вона пішла? — спитали вони в один голос.

— Та лиха година понесла прямо до берега! Та що там таке? Кого ви шукаєте?

— Галочки! — тихо відповів прикажчик. — Вона цю ніч зарізала панича тай сама змандрувала!

— Галочка?! — з ляком озвалась лісничиха. — Так стрівайтеж, тож вона й пішла! Бо це так було: старий поїхав у обїзд, на дворі почало розвиднятись, я вийшла з хати, коли гульк: щось по шляху йде просто до двору. Собаки як кинуться, а воно взяло, тай повернуло до берега. Я довгенько таки придивлялася, куди воно піде, а воно спустилося під кручу і більше не витикалось.

— Давай коний! — крикнув жевжик. — Ми її ще доженемо! — І вони знов поїхали шукати сліду... Не вспіли зїхати на кручу, як прикажчиків кінь сполохнувся. Він підібрав повіддя, сіпнув його, той знов шарахнувся у бік настороживши вуха.

— Що там таке? — спитав жевжик. — Устань та подивись!

Прикажчик зліз із коня, алеж не вспів спуститися під кручу, як закричав: — Галоччин слід! Тілько, як видно, прямо на той світ!

Жевжик підійшов до прикажчика. На кручі видно було утоптаний слід, а далі в ополонці манячила плаваючи шаль. Прикажчик обережно спустився під кручу до Дніпра, виломив хмизину і витяг із ополонки шаль.

— Це Галоччина шаль! — гукнув він жевжикові здираючись на кручу.

— Тепер, значить, нічого й шукати, бо із усего видно, що вона утонула.

Прикажчик зняв шапку і перехрестився. Жевжик дивлячись на нього те перехреститься, завязав шаль у вузлик, посідали мовчки на коний і поїхали додому. Вернувшись, вони застали станового, що робив допрос дворні.

— Ну, що, знайшли? — зустрічаючи жевжика спитала княгиня.

— Знайшли, знайшли, та не привезли! — відповів жевжик.

— Галочка згубивши Жоржа і сама загинула! Вона як тікала через Дніпро, то натрапивши на ополонку, пішла під лід. Ось ми з ополонки витягли її шаль!

(Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

НА РІЖНІ ТЕМИ

РОЗБИТА КАЗКА.

Зприводу смерти пані Сари Делано Рузвелтової, матери президента Злучених Держав, помістили часописи широкі дані про історію її родини. Мимоходом ці подробиці цієї родинної історії розбивають у щерть відомі націстичні підшепти; що нібито він походить з жидівської родини.

Певна річ, що цього роду підшепти для розумної людини не є ніяким закидом, але звісно, що світові дуже далеко до того, щоб він складався з розумних людей. Тому й балачка, що Френклин Делано Рузвелт походить з жидів, для неодного був поважним арґументом. Правдивість закиду находили вони, досить дивно, в першім імені нині покійної матері президента.

Тимчасом історія родини матері президента показує, що це була родина французьких протестантів, мішаних з голяндськими й англійськими протестантами. „У пуританській Англії й в Голяндії любувалися в старо-завітних іменнях,", каже німецький лексикон Майера „так що такі особисті ймення, як Данило й Аврам, зовсім не означають жидівського походження". Це саме очевидно відноситься до жіночого ймення Сара. Націстичні доказування про жидівство Рузвелта з імені його матері є такі саме безглузді, як було би доказування жидівства Лінколна з того, що він звався Атрам.

ЗМІНА ЙМЕННЯ

Родина покійної пані Рузвелтової виводиться від французького еміґранта Філіпа де ля Нуає, що приїхав до Америки ще в 1621. році.

Цей Нуає вженився з англійкою Гестерою Дусбері й змінив ймення на Деляно.

Чому саме він змінив імення, не сказано, хоча це певно була би цікава історія, бо звісно людина не змінює ймення без причини.

МАТІРНЕ ЙМЕННЯ

Історія родини матері президента виявляє тепер усім, що президент уживає родинного ймення своєї матери як своє друге ймення.

Є це теж один з англійських звичаїв давати дітям родинне ймення матери як останнє хрестне ймення всіх дітей. Подібний звичай панує в Еспанії, де люди звичайно по своїм хрестнім іменні подають родинне назвище батька, а потім родинне прізвище матері. Наприклад, в імені відомого еспанського маляря Франсіско Хосе Ґоя і Люсіентес перше й друге ймення це хрестні ймення, Ґоя це родинне прізвище батька, а Люсіентес родинне прізвище матери.

ПОДВІЙНІ ПРІЗВИЩА

Цей звичай давати кожній дитині ймення матери відбивається від звичаю, котрий деякі жінки заводять у нас при заміжжі. Звичайно в нас досі при заміжжі жінка зміняла своє прізвище по батькові на прізвище чоловіка; тепер деякі задержують своє прізвище по батькові і до нього додають прізвище чоловіка. Наприклад, в йменні: Ганна Чикаленко-Келлер, Ганна — хрестне ймення, Чикаленко — прізвище батька, а Келлер прізвище чоловіка.

Цікаво, що цей звичай дехто вважає проявом фемінізму, себто боротьби за рівні права для жінок. Дивно виглядає таке пояснювання задержання прізвища батька, отже мужчини, в зеркалі англійської культури, котра дитині надавала як останнє хрестне ймення прізвище матері, отже жінки.

Большевицькі Апетити Ростуть!

Хоч канадійський домініяльний уряд іґнорував досі всі домагання комуністів, які тепер скромно себе називають „антифашистами й антинацістами" їхні апетити, а в дійсності безсоромність з дня на день ростуть. Виглядає, що вони такі певні, що царство Сталіна пошириться і на Канаду, а може й Злучені Держави, що попросту бажають приказувати канадійському урядови, що він має робити, як вести війну, кого слати до таборів для інтернованих, а кого випускати, які часописи впускати до Канади, а які недопускати. І хтож то такий смілий, що важиться в такий спосіб легковажити собі канадійський уряд і то в военнім часі? Чи може це люди, що попирали военні змагання канадійського уряду, слали охотників до канадійської експедиційної армії, повітраної і морської фльоти, купували военні бонди, складали жертви на Канадійський Червоний Хрест, улаштовували представлення на ціли К. Ч. Х. і осуджували Советський Союз за його пакт неаґресії з Гітлером, який забезпечив Гітлерови плечі? Це люди, що зпосеред своєї ґрупи не вислали ані одного новобранця до канадійської експедиційної армії, хоч у часі еспанської домашньої війни заохотили і вивислали до Еспанії кілька соток, як не тисяч, канадійців помагати еспанським червоним, не зважаючи на виразну заборону канадійського уряду. Це ті, що іґнорували купно военних бондів, не дуже спішились з жертвами на К. Червоний Хрест, теперішню війну називали імперіялістичною війною капіталістичних хижаків, одобряли пакт неаґресії Сталіна з Гітлером і бажали розгрому капіталістичних держав, а між іншими і Великої Британії, щоб на їхніх руїнах здвигнути комуністичне царство з російськими комуністами в проводі.

Цього було вже забагато і канадійському урядови і він за підривну роботу перед і в часі війни розвязав їхню комуністичну партію, сконфіскував майно цеї партії т. зв. Турф-Доми, їхніх провідників інтернував по таборах, їхні ґазети замкнув, а видавання їхньої аґітаційної літератури заборонив. Це все було ще так недавно. Ледви 2 місяці тому канадійські т. зв. антифашисти, цілковито не були ще такими завзятими антифашистами, а себе називали переважно „демократами", хоч саму демократію ненавиділи як чорт свячену воду. І чогож властиво ті „демократи", що ненавидять демократію, домагаються на своїх вічах від домініяльного уряду?

Отже читаємо в канадійських часописах, що в Винніпеґу, Венкувері та інших більших містах антифашистівські, а в дійсности большевицькі віча, домагаються від уряду, цебто повчають його, щоб згуртував наш народ (цебто українців) до повної участи в війні проти фашизму, привернув назад повні права українським антифашистівським робітничим орґанізаціям, цебто комуністам, зніс заборону на українську антифашистівську пресу, цебто „Народню Газету", „Фармерське Життя", „Р. Гудок", „Клеріон", які уряд замкнув як комуністичні газети, що виконували підривну роботу і звільнив з концентраційних таборів негайно українських антифашистівських (розуміти треба комуністичних) робітничо-фармерських провідників. У Венкувері таке саме віче антифашистів, а в дійсності комуністів, ухвалило ще додаткові резолюції, а іменно: Поробити заходи встановити дипльоматичні стосунки між Канадою і С.Р.С.Р. і відновити торговельні зносини; вислати торговельну делеґацію до Москви з повним уповажненням заключити торговельну угоду; знести негайно заборону на вступ до Канади радянському журналови „Москав Нюз" і іншим радянським виданням.

На всіх тих вічах „боєві промови" виголошував посол до манітобської леґіслятури Василь Кардаш, що аж ногу втратив, борючись по стороні червоних в еспанській горожанській війні.

На венкуверськім большевицькім (антифашистівськім) вічу, як пише большевицький часопис „Голос Правди" зо Смоки Лейку, Алта., „з великим обуренням висвистали зібрані недавню антирадянську редакційну статтю з винніпеґської „Фрі Прес", (видко, що і це фашистівська ґазета в самім осередку Канади, примітка кореспондента), коли Кардаш зацитував її. У тій „Фрі Прес", виявляючи втіху з гітлерівського нападу на СРСР.," пише „Голос Правди", „висловила бажання, щоб війна між Росією і Німеччиною була „крівава і довга".

„Я хотів би знати, як почуваються матері наших (?) хлопців за морем, коли вони прочитали це?" — запитав Кардаш. На це можна відповісти Кардашеви, що нехай буде спосійний, бо матері „наших" хлопців винніпеґської „Фрі Прес" не читають, хочби тому, що батюшка Сталін не допустив би її до Совєтського Союзу.

З наведеного бачимо, що канадійським комуністам, в роді Кардаша і Цепенди, ані в гадці справа Канади і В. Британії, де вони живуть, бо вони собі знайшли „батьківщину" в Совєтськім Союзі й їм ноги дрожать, щоб та „совєтська чи комуністична батьківщина" не провалилась, а поневолені нею народи не відзискали свободи і волі і щоб у відновленій Росії не запанувала демократія, така нелюба комуністам, фашистам і націстам! На вічу у Венкувері „антифашисти" а в дійсності закриті комуністи, з нечуваним галасом оплескували промову посла Кардаша, коли він робив обвинувачення, що уряд Мекензі Кінґа в Оттаві не йде по лінії анґльо-совєтської угоди і саботує політику Чорчила в справі допомоги Совєтському Союзови.

Читаючи таке, неодному може здаватися, що живемо в Канаді напередодні комуністичної революції! Чи вільно булоб у такий спосіб критикувати уряд „премієра" Сталіна за те, що він склав угоду з Гітлером у дні 23. серпня 1939. р.? Чи вільно було би критикувати „премієра" Сталіна за те, що зірвав у травні ц. р. дипльоматичні взаємини з Юґославією, Бельґією і Норвеґією і то на домагання Гітлера? Нема сумніву, що в „демократичнім" Совєтськім Союзі, такий критик негайно опинився би під стєнкою.

НОВА СЛУЖБА ДЛЯ СОБАК. — Цього собаку вживають британські вояки, що служать у східній частині Англії, до ношення амуніції. Пес служив колись у французькій армії, а по здачі Франції його дарували британцям. На світлині вояк здіймає з собаки „бандолір" амуніції.

СКІЛЬКИ КОШТУЄ ВІЙНА?

Фахівці всіх европейських країв стараються обчислити скільки виносять кошти теперішньої війни. Є це дуже тяжке завдання, бо ті кошти зростають з дня на день і ніколи не можна передбачити, до яких сум вони остаточно дійдуть.

У кожнім випадку згадані фахівці годяться щодо того, що по 20 місяцях війни ті кошти виносять округло 180 міліярдів долярів або пересічно 300 міліонів долярів денно. Якщо приймемо ту пересічну суму також для наступних місяців війни, тоді дійдемо до заключення, що колиб теперішня війна потревала до половини березня 1942 р., то її кошти виносили би вже стільки, що всі попередні війни, які ведено від битви під Ватерльо в 1815 році. Всі війни в періоді від 1815 до 1914 року коштували разом округло 170 міліярдів долярів. Попередня світова війна коштувала коаліцію 145 міліярдів, а центральні держава 63 міліярдів долярів.

Населення Єгипту, що виносить 16,000,000 живе майже вцілости здовж берегів ріки Нілю.

СУМНА ДОЛЯ ПРИБАЛТІЙСЬКИХ ДЕРЖАВ

ШТОКГОЛЬМ. — Шведськийчасопис „Даґенс Нигитер" в редакційній статті з 9. вересня обговорює дальшу долю прибалтійських держав. В тій статті він говорить, що та доля невідома. Бо дотепер німці виразно підкреслили, що не хочуть відновлювати самостійности згаданих держав. Так виходить, пише згадана ґазета, що в німецькім „новім ладі" на самостійність держав нема місця.

АНҐЛІЙЦІ БОМБАРДУЮТЬ НІМЕЦЬКІ ФАБРИКИ

Сто британських літаків виконало налет на німецьке місто Касель, в якім містяться фабрики залізничих льокомотив. Вони знищили фабричні заведення і в цілім місті викликали великі пожежі. Крім того британські літаки бомбардували інші стратеґічні точки здовж німецького і французького побережжя.

Британські летуни розвинули оживлену діяльність також на Середземнім морі, бомбардуючи італійські кораблі, що довозили поміч для Лібії, як теж бомбардуючи лібійські італійські пристани. А на Північнім океані в околицях Мурманська британські кораблі затопили два німецькі кораблі, в тім один контрторпедовець, „Бремзе".

ХІНСЬКІ ЗВИЧАЇ.

Хінська теща поводиться зо своїм зятем ніжніше і приязніше, як це діється в европейських краях. Чим більше теща вдивляється в свого зятя, тимбільше його любить, говорить китайська приповідка. „Зять" у переноснім значінню означає „ніжного гостя", т. є гостя, якого повинно ліпше трактуватися від інших гостей.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АНСОНІЯ, КОНН. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 67., відбудуться в неділю, 14. вересня, точно в год. 2. пополудні. Проситься членів прийти в час на збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: Іван Шуран, предс.; Іван Андрушко, кас.; Григорій Патинок, секр.

ПРОВІДНИКИ УРЯДІВ НА ЕМІҐРАЦІЇ.—Дня 1. вересня можна було чути з Лондону радіові промови провідників урядів на вигнанні. Зліва направо: Ян Масарик, заграничний міністер Чеховловаччини; Харалямбос Сімопульос, грецький посол у Лондоні; король Норвеґії Гакон; Едвард Моров, начальник стації „Сі-Бі-Ес"; Гюберт Пієрльот, бельґійський премієр; Антоні Бидел, американський амбасадор; Брендан Брекен, британський міністер інформації; ґенерал Сікорскі, польський премієр; Пітер Ґербранді, премієр Голяндії; та Позеф Бех, заграничний міністер Люксембурґу.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ ВІД 1-го СЕРПНЯ 1940 ПО КІНЕЦЬ ЧЕРВНЯ 1941.

Загальний звіт приходів і розходів число 2.

ПРИХІД:

Перенос з липня 1940. року	$1,998.97
Загальна збірка пожертв від товариств, братств, сестрицтв, парохій, клюбів, місцевих громад, народних домів, співацьких хорів і поодиноких громадян	45.00
Ріжниця в банку підчас депозиту дрібних приходів з продажі тикетів на концерт і відзнак делеґатам у Вашинґтоні	.50
Фонд допомоги українським збігцям і іншим жертвам	402.65
Фонд рекордовання української пісні	1,490.98
Разом	$3,938.10

РОЗХІД:

Друкарські роботи: Друковання — протоколу, політичної плятформи, витягу переслухання у Вашинґтоні, Д. К. („Ленд Ліс Бил"), листів і інших дрібних річей	294.52
Кошти подорожей і денні видатки членів Конґресового Комітету	441.33
Поміч Лізі Молоді Північної Америки на мистецький виступ на Світовій Виставі в Ню Йорку	300.00
Адвокат за леґальні і інші справи Конґресового Комітету	150.00
Телеграми і телефон по справам Конґрес. Комітету	23.99
Рент за галю на збори Конґресового Комітету	5.00
Стенографічні роботи для Конґресового Комітету	71.56
Кошти репрезинтації Конґресового Комітету на Конвенції Демократичної Партії в Шікаґо, Ілл.	25.00
Пресова інформація про акцію Конґрес. Комітету	100.00
Разом	$1,415.40

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Перенос з липня 1940. року	$1,998.97
Загальний прихід від 1-го серпня 1940. по кінець 30-го червня 1941.	1,939.13
Разом	$3,938.10
Загальний розхід від 1-го серпня 1940. по кінець 30-го червня 1941.	1,415.40
Остає готівки в банках.	$2,522.70

БІЛЯНС:

Стан чинний:		Стан довжний:	
Готівка	$2,522.70	Фонд Конґрес. Комітету	$ 629.07
		Фонд на українських збігців	402.65
		Фонд рекордовання української пісні	1,490.98
	$2,522.70		$2,522.70

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ:
М. Мурашко, предсідник; **Антін Цурковський,** секретар; **Ст. Корпан,** касієр; **Василь Шабатура,** контрольор.

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

подає Степан Куропась.

День Українського Народного Союзу відбувся у нас в неділю, дня 10. серпня в городі оо. Василіян на Гіґенс Ровд. Погода була дуже гарна, тому й людей було значно більше ніж минулого року. Всетаки число не дотягало тисячки, а це для Шікаґа замало. Цього року приїхали навіть гості зі стейту Індіяна.

Щодо програми Дня, то в порівнанню з минулими роками була вона дуже слаба. Не було цього року змагань спортових бейзболових дружин просто тому, що таких цього року у нас не зорганізовано. Не було і інших атракцій, як кулачної боротьби і т. п. Зате були перегони дітвори, перетягння линви й інші.

Проте з фінансового боку був успіх, бо було коло 200 долярів чистого доходу.

Шкільний рік розпочався у нас як всюди в вівторок по Лейбор Дей, а в парохіяльних школах тиждень пізніше. Цього року до першої кляси вписалося менше дітей ніж минулими роками, а це тому, що приріст населення тому 6 літ був менший через депресію. Так пояснюють це часописи.

Є в Шікаґо й цілоденна парохіяльна школа оо. Василіян з правом прилюдности. До цеї школи можуть посилати своїх дітей всі українці, та біда в тім, що не всі мешкають в сусідстві цеї школи, а не всякий може позволити собі привозити і відвозити дітей на дальшу віддаль, бо кожний працює. Зрештою якби навіть всі українці поборoли всі трудноці у висилці своїх дітей до української школи, то не сталоби для всіх місця.

Організаційні збори відділів У. Н. Союзу відбулися в середу, дня 3. вересня. Шкода, що було заступлених лише кілька відділів, хоч повідомлено 28. Програма зборів була дуже багата, бо є тепер про що союзовцям говорити. Незадовго кінчиться рік, а праця в організуванню нових членів занедбана. Нема кому приєднувати нових членів, бо навіть активні колись секретарі відділів працюють тепер довше як бувало і просто не стає їм часу. Збори взяли це під увагу і покликали до праці над приєднуванням нових членів п. Дмитра Максимюка як організатора У. Н. Союзу. Він живе вже 25 літ в Шікаґо, отже знає його, а люди його знають, так, що є надія на успіх. Тимбільше, що п. Максимюк має охоту до праці на тому полі, а приймаючи цей відповідальний обовязок заявив, що поборе всі труднощі. Він вірить, що при кооперації всіх відділів У. Н. Союзу він сповнить своє звдання і не заведе кладених на нього надій.

Крім цього обговорено ще справу „Здвигу Молоді", якого домагається шікаґовська активна молодь. Мовляв, треба оголошувати У. Н. Союз між молоддю, бо як інакше дістати її в сталі члени? По довшій дискусії рішено скликати організаційні збори шікаґовської союзової молоді (а є в нас 6 відділів молодечого покрою) і на тих зборах вирішити деталі здвигу та витичити напрямні що до технічного переведення цього здвигу.

Обговорено загально ще справу спортового руху серед відділів У. Н. Союзу з огляду на наближаючися сезон кошикового мяча і кругільні (бовлінґ). Рішено завізвати всі відділи, щоби в справах спортового характеру звертались до спортового директора шікаґовської округи, п. Петра Пуцили, секретаря 398-го відділу У. Н. Союзу.

Новий спортовий сезон зближається з подувом осінного вітру. Українська молодь творить цього року знова боулінґ лігу зложену, з 8-мох дружин, щоби в цей спосіб ширити серед неї імя У. Н. Союзу. Цього року не буде жадних вимімків, повідомляє мене спортовий директор п. Петро Пуцило. Кожний грач мусить бути членом У. Н. Союзу, а як він ще не є, то мусить негайно вступити, бо або як сказав він „ми військо або мундур до магазину", що по цивільному означалоби: Або ми члени У. Н. Союзу, і Спортової Ліґи, або ані одно, ані друге! Новий спортовий директор вже поробив потрібні заходи і в часі, коли пишеться ці рядки, вже підібрано 6-тьох капітанів для формуючихся дружин. Оголошено також про це все через радіо. Крім ліґи У. Н. Союзу, формується у нас ще спортова ліґа, т. зв. канадійська, себто українців з Канади, велика більшість яких до У. Н. Союзу ще не належить!

З днем 15. вересня, що суботи, можна чути українську радіову програму на просторі 1,000 миль довкруги. Отже і в Ню Йорку можна буде слухати українську програму, що суботи, від 5—6 години вечором, центральний час, на 1360 кільосайклів. Ця стара українська програма, що існує вже 10 літ на стації Доблю, Джі, І, Ес, під зарядом п. Гриця Семочка. Та дотепер не можна було її чути дальше як на 200 миль. Щойно тепер стацію цю зремонтовано, вставлено новий пересилач (трeнсмітер) і можна буде прислухуватися українській програмі від Ню Йорку до Денвер, від Міннеаполіс до Тенесі. Хто з українців інтересується українськими програмами, повинен слухати і висказати свою опінію. Ми тут, крім рекордів, маємо ще своїх співаків як от панове: Костелюк, Атаманець, Юрченко, що виступають у нас на концертах, та яких поза-шікаґовська публика не мала нагоди досі чути. А тепер можна буде.

Найдовша на світі електрична залізниця находиться в Італії. Вона тягнеться від просмику Бренер до Режжіо Калябрія, на віддалі 620 миль.

Росія занимає одну сему поверхні земної суші.

ПОЛОНЕНИЙ ЛЕТУН. — Каже британський цензор, що ця світлина представляє німецького летуського офіцира, котрого ранено й зістрілено підчас рейду на Анґлію. Йому перевязано рани, а британський військовий поліцай переводить його через Лондон.

З БОЇВ НА СХІДНІМ ФРОНТІ. — Німецька світлина, переслана радіом з Берліну, представляє, мовляв, німецьких вояків, як вони оббіґають горіючі залізничі вози десь на стації між Смоленськом і Москвою, щоб викинути з неї російські війська.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. — Тов. ім. І. Франка, від. 334., відбуде місячні збори 14. вересня в 1. годині по обіді в У. Н. Домі. Проситься всіх членів прийти, бо є важні справи до полагодження, і проситься членів вирівнати свій довг, бо як не заплатять свій довг, будуть викинені з товариства і з У. Н. С. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, фін. секр. і кас.; І. Жук, рек. секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Місячний мітінґ Бр. св. Василія Вел., від. 161., відбудеться 13. вересня, точно в 6. годині вечер. Проситься всіх членів явитися на цей мтіінґ, бо є важні справи до полагодження. — Антін Підуфалий, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268., відбудуться в суботу, 13. вересня, в годині 7:30 ввечір, в домі Громади, 2171 Вакелінс ул. Проситься членів прибути на збори, бо маємо багато нових справ до полагодження. Напоминається довгуючих членів прийти і вирівнати свої залеглости. Проситься також не забувати за приєднування нових членів, як старших, так дітей, до У. Н. Союзу. — М. Авдріїв, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. Володимира, від. 130., відбудуться в суботу, 13. вересня, в 8. годині вечером, в сали 30 Іст 7. вул. Проситься всіх членів прибути на збори. Також пригадуємо довгуючим членам вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ів. Серединський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Триквартальні збори Тов. Дністер, від. 361., відбудуться в суботу, 13. вересня, в 8. год. вечером, 217-219 Іст 6. вул. Кожний член обовязково має явитися на цих зборах, бо контр. комісія здасть звіт з контролі товар. книжок і товариського майна. По зборах п. Р. Придаткевич виголосить відчит на тему: Сучасна укр. музика. Вакації скінчилися, пора взятись до товариської праці. — За уряд: предс. С. Ковальчук, 35 Dwight St., B'lyn, N. Y.; рек. секр. Д. Чорнюк, 76 E. 7th St.; фін. секр. П. Кучма, 95 E. 7th St.; касієр Ів. Галичин, 329 E. 5th St.

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112., буде мати збори в неділю, 14. вересня, в 11. годині. Просимо всіх члениць прийти і заплатити свої вкладки. Також пригадуємо довгуючим прийти на ці збори і вирівнати свої залеглі довги. — Уряд: Марія Ліска, предс.; Катерина Ґабрівська, фін. секр.; Софія Лазука, кас.; Домінійка Романович, рек. секр.

АЙРОНДЕКЮЙТ, Н. Й. — Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289., відбудуться в неділю, 14. вересня, в 2. год. пополудні в домі, де звичайно. Проситься членів прибути на ті збори на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — Н. Головка, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. У. Н. Союза, від. 292., відбудуться в неділю, 14. вересня, в годині 1. пополудні. Тому, що маємо важні справи, так проситься усіх членів конечно прибути. Панове Союзовці, час горячки минає і наставють холодніші дні. Воно все так якось, що як горячо або зимно, то чоловік не має такої охоти будь до якої праці. Тепер приходить час для нас усіх застановитися, що ми в тім році придбали для Батька Союзу. Панове делеґати і кандидати на делеґатів, а було вас щось усіх з вісімнацять, я вас ще від виборів не видів, а як ви зявитеся, що то ви не зробите для Союзу. Ну, і що ви до сего часу зробили? Отже маєте нагоду робити тепер, а це так легко, бо кожний має ще таких знайомих, що ще не стоять в Союзі. Маємо в Союзі найкращі грамоти, так для дітей як і старших. Особливо для дітей, аж пять ріжних кляс. Мож вписати від 6 тижнів життя так високо як 1000 долярів, і це є на літа. Приходіть на збори та обширніше в тій справі поговоримо. Дальше пригадую, щоб ті, котрі маєте звичай затягати з вкладками по кілька місяців, щоб вже бодай тепер платили точно і не чекали, щоб вам секретар припоминав або за вами ходив. Ви усі знаєте, що час то гроші, так кажуть люде, ну, і ніхто не може за кого того часу тратити. Я вірю, що ви усі зрозумієте і з тим місяцем усі возьмемось до діла, а то що кожний член бодай одного члена приєднає для Союзу. Ану Союзовці 292. відділу, покажіть свою завзятість. При кінци сего місяця буде в Дітройт головний секретар пан Галичин, а ви усі дуже любите з ним говорити. Як то буде красно, коли Ви представитеся до головного секретаря: так, я так і так називаюся. У місяцю вересню я зорганізував — от хотьби тільки одного члена, бо більше не мав спосібности. Головний секртар буде дуже вам вдячний і запамятвє собі вас на довший час. — І. Форись, І. Андрусевич, П. Кізел, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 14. вересня, в 12. год. в полудне, в салі церковній при Оклей і Райс улл Важні справи будуть обговорені й вирішені. Тому приявність всіх члениць у членів є конечно пожадана. — Т. Щпікула, секр.

ТОЛІДО, О. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 167., припадають на неділю, 14. вересня, з важної причини зістали відложені на неділю, 21. вересня. та відбудуться в часі й в гали, де все. Просимо всіх членів прийти в неділю, 21. вересня, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих проситься вирівнати свій довг. — Іван Кульматицький, секр.

БАЛТІМОР, МД. — Треті квартальні збори Бр. Пресв. Тройці, від. 320., відбудуться в неділю, 14. вересня в 2. годині пополудні в У. Н. Домі, 3101 О'Донел ул. Проситься прийти на означений час. Довгуючі, пора заплатити свій довг! Просимо приведіть нових кандидатів, а ми їх радо впишемо до Братства і У. Н. Союзу, за що пізніше будете вдячні. — Г. Щулька, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Сестриц тва Рожд. Пресв. Богородиці, відбудуться в неділю, 14. вересня, в гали церковній в годині 3 точно. Проситься членкині явитися на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Довгуючим членам припоминається, щоби прийшли на збори й вирівнали свої вкладки. Припоминається вам сестри, приходіть на збори й приведіть зо собою своїх знайомих на збори, а ми їх радо приймемо і впишемо до Союзу і до Сестриц тва, а ви отримаєте нагороду за приєднання. — За уряд: Марія Гойсак, предс.; Настазія Грицак. касієрка; Марія Ходак, секретарка.

НОРТГЕМЕТОН, ПА. — Місячні збори Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44., відбудуться в неділю, 14. вересня, в укр. прав. гали в годині 1:30 пополудні. Взивається всіх членів прийти на збори і заплатити свої місячні вкладки. Хто з членів приведе кандидата, запишемо в члени У. Н. Союзу, дістане нагороду. — Уряд.

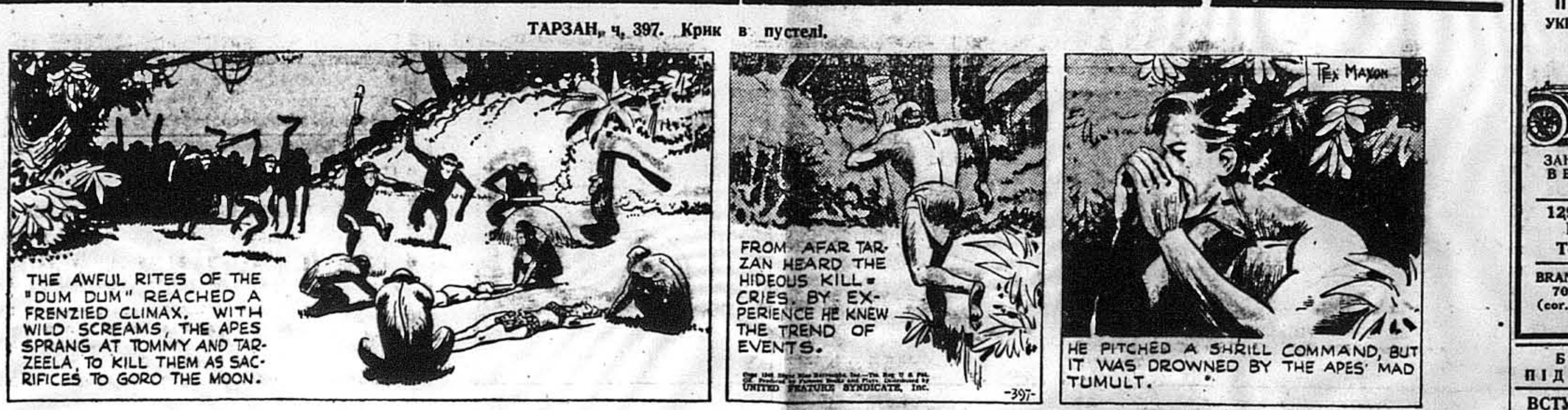
ГВАЙТСТОН, Н. Й. — Мітінґ Тов. Просвіта, від. 129., відбудеться в суботу, 13. вересня, в год. 8. вечером, в домі тов. Івана Гальшецького, 151-11 — 20 ав. Обовязком членів прибути на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару після статута. — К. Баран, предс.; С. Кузьма, кас.; П. Дзарський, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 182., відбудуться в неділю, 14. вересня, в гали парохіяльній 45-47 Говп евня, Пасейк, Н. Дж. Є важні справи, тому обовязком кожного члена прийти на збори. Довгуючих членів упоминається, щоб прийшли і вирівнали свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — І. Живіцький, предс.; Г. Яськів секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. Мир, від. 324., відбудуться в суботу, 13. вересня, в годині 7:30 вечером, в Укр. Громаді, при 23-тій і Бравн ул. Проситься всіх членів прийти. Вже горячі дні минають, отже тепер якраз пора взятись до організаційної праці, так як другі відділи беруться до роботи. Отже і ми не маємо остатися позаду. Проситься всіх на збори і приводіть своїх знайомих і вписуйте до Союзу. У кого є діти, що не є вписані в Союзі, обовязково повинен вписати своїх дітей. Чим скорше, тим лучше, бо як дітей вписується в молодечім віці, то і вкладка дешевша на їх грамоти. — За уряд: О. Горохівський, предс.; М. Ґелета, кас.; Гр. Бучко, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ, ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ТАРЗАН, ч. 397. Крик в пустелі.

Дивний малпячий ритуал добігав кінця. Їх дикі крики, дудніння дрючками, танці оклики „дум-дум", осягали кульмінаційну точку.

Нарешті вони з дикими окликами кинулись до лежачих на землі жертв, Тома і Тарзелі, щоб їх вбити на жертву місяцеви.

З далека Тарзан чув ті крики і знав добре, що вони означають. Він знав, що ритуал добігає кінця і що скоро вони замордують свою жертву.

Він напняв свої груди і з цілих сил закликав до малп, щоб це заперестали. Але його голос втопився в криках малп і вони його не почули.